

« zurück blättern vor »

DRUKARZ subst. m., ab 1528; auch *drukier*. **1)** ‘qualifizierter Arbeiter, Spezialist im Druckereiwesen; Besitzer einer Druckerei, Verleger’ – ‘wykwalifikowany pracownik, specjalista w zawodzie drukarskim; właściciel drukarni, wydawca’: 1528 Murm 179, SPXVI o 1532 Bartł, SŁACŚRW *impressor – vcziskacz, drukarz.* o 1547 SeklKat Z3v, SPXVI *Gdżz takowe rzeczy mnie zwięlką praczą przichodzą / á to nie iedno dla nakładu mego / ale też pyssania y wdrukarny corigowania y poprawiania / bo drukier nieumie by slowka ie<dne>go polsego [!]. o 1574 BudNT przedm c5v, SPXVI *Ktoby mnie niewierzył / niechże czyta drukarzow Moskiewskich / (ktorzy tu iuz v nas od kilka lat są) obmowę przy Apostole ná końcu.* o 1641 K.Opal.Sat. 113 *Ale tu drogi drukarz i papier kosztuje.* o 1745–1756 Chm. Ateny 64 w powtórne Exemplarze owa bayka, na marynesie Kronik iego nanotowana, przez Drukarzów prostych weszała. o (1840) 1949 Słow.Listy I 49, DOR *Nazajutrz rano poszedłem do drukarza Pinnard o druk się uktadać.* o 1952 Budzyk Lit.IX 53, DOR *Drukarze krakowscy wydawali (...) książki w języku narodowym.* – SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. **2)** ‘Buchdrucker (eine Borkenkäferart; Ips typographus)’ – ‘chrząszcz z rodziny korników’: [hapax] (1898) 1950 Dyak.Las 62, DOR *Do bardzo znanych gatunków tych owadów należy drukarz, tak zwany dlatego, że chodniki jego sprawiają wrażenie jakiegoś starożytnego pisma.* – nur DOR (zool.). **3)** ‘Vorrichtung in der Telegraphie, mit der Buchstaben auf einen Papierstreifen aufgedruckt werden’ – ‘w telegrafii: przyrząd do wyciskania znaków na papierowej taśmie’: Sw (tel.). **4)** ‘Spezialist, der Muster auf Stoffe aufträgt’ – ‘specjalista w zakresie odbijania na tkaninach deseni i wzorów’: [hapax] 1953 Rein.Druki 87, DOR *Na Śląsku początkowo nie mógł być cechowym farbiarzem i drukarzem płócien ten, kto sam nie potrafił wyrzeźać w gruszy formy drukarskiej.* – L, SWIL, SW, DOR (techn.). ◊ **Var:** *drukarz* subst. m., 1528 Murm 179, SPXVI – SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR; *drukier* subst. m., [hapax] 1547 SeklKat Z3v, SPXVI – SPXVI, Sw. ◊ **Etym:** nhd. *Drucker* subst. m., ‘Buchdrucker, Stoffdrucker; Ausgabegerät’, GRI. ◊ **Konk:** *impresor* subst. m., bel. seit 1521, SPXVI, zuerst geb. Sw, nur für Inh. 1; *tłoczyściel* subst. m., bel. seit 1564, MĄCZ, zuerst geb. MĄCZ, nur für Inh. 1; *typograf* subst. m., bel. seit (1816–1824) 1924, DOR, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1; *wyciskacz* subst. m., bel. seit 16.Jh., Sw, zuerst geb. Sw, nur für Inh. 1. ◊ **Der:** *drukarnia* subst. f., ‘Druckwerkstatt’, 1547 SeklKat Z3v, SPXVI, zuerst geb. CN, nur für Inh. 1, 4; *drukarzow* adj., [hapax] 1563 BibRadz *6, SPXVI; *drukarski* adj., 1575 CzechRozm **7, SPXVI, zuerst geb. CN, nur für Inh. 1; *drukarczyk* subst. m., ‘Arbeiter oder Geselle in einer Druckerei’, bel. seit 1574, zuerst geb.*

TR, nur für Inh. 1; *drukarczowa* subst. f., ‘Frau des Buchdruckers’, zuerst geb. L, nur für Inh. 1; *drukarsztwo* subst. n., ‘Buchdruckerkunst; Stoffdruckerei’, bel. seit 1948, zuerst geb. L, nur für Inh. 1, 4; *drukarka* subst. f., ‘Buchdruckerin (die selbst druckt)’, zuerst geb. L, nur für Inh. 1; *druzczarnia* subst. f., ‘Fabrik, in der man auf Leinen, Baumwolle oder andere Stoffe Muster aufpresst’, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 4; *drukarka* subst. f., ‘(Matrix)drucker; Stempel für Zugfahrkarten’, 1949 Prz.Kolej.11 s.352, DOR, zuerst geb. DOR, nur für Inh. 1, 3. ♦ Die Form *drukier* überrascht, auch wenn Sekl[[ucjan]], Kat, SPXVI (um 1510–1515 geboren) zwischen 1536 und 1547 etwas mehr Zeit in Leipzig und Königsberg verbrachte als in Polen. Die Ableitung *drukarnia* (s.o.), eine Lehnbildung nach *Druckerei*, ist allerdings von *drukarcz* abgeleitet. Vgl. ↑*druk*, ↑*drukować*.

« zurück blättern vor »